I fellesskap, for fellesskapet

Taler
Jonas Gahr Støre

Dato
5 april 2016

Sted
Folkets Hus

Omstendigheter
Tale til Arbeiderpartiets landsstyremøte

Kjære Landsstyre, kjære venner.

La meg på rett på sak: Neste høst er det Stortingsvalg. Hovedsaken for oss disse to dagene er den lange valgkampen.

Vi samles her etter to og et halvt år med en regjering som har sitt tyngdepunkt til høyre for Høyre. Nå kjenner vi realitetene, vi ser kursen og vi kan slå fast: Retningen er feil!

Den blå tråden i politikken er en svekkelse av fellesskapets evne til å løfte sammen, på område etter område.

Dette er kjent politikk fra en regjering med tyngdepunkt til høyre for Høyre. Vår evne til å løse de store oppgavene sammen reduseres - det gjelder det aller viktigste - å sikre arbeid til alle, men også utviklingen av et trygt og nyskapende arbeidsliv, et løft for utdanning og opplæring, tydelige grep for å få ned klimautslippene og små og store beslutninger for verdiskaping i hele landet - med en voksende befolkning, med flere eldre og med flere som bor i byer.

Med denne regjeringen øker forskjellene, mellom folk og mellom by og land.

Vi kan ikke ta fire nye år med denne politikken. Derfor er målet klart; vi skal vinne tillit for et annet flertall og en annen politikk for Norge inn i det neste ti-året.

Jeg vil dele med dere vår hovedretning, vårt alternativ og her er kortversjonen:

Vi presenterer en politikk med optimisme og tro på det vi kan få til sammen. Vi blir bedre hver for oss - som enkeltpersoner, som familier, som bedrifter, om vi har et sterkt fellesskap i ryggen. Vi skal vise at kombinasjonen av fellesskap og felles ansvar er den beste oppskriften for å skape og dele i det moderne Norge.

Vi har viljen til målrettet innsats mot ledigheten, en politikk der vi bruker de store pengene på de store oppgavene;

- der vi investerer i de norske naturressursene - skaper verdier og arbeidsplasser - og ikke selger ut det vi eier sammen.
- der vi leder an i et felles løft for bedre miljø og klima, moderne storbyer og levende distrikter med verdiskaping i hele landet.
- der vi satser sammen - tar ansvar sammen for en bedre skole med flere lærere og en eldreomsorg med ressurser og tid, og et løft for fellesskapets sykehus.
- og der vi gjenoppretter en politikk for rettferdig fordeling, der alle har plikter og rettigheter, og de som har de sterkeste skuldrene bærer den tyngste børa.

Vi går mot et veivalg.

Et politisk veivalg mellom en retning drevet av FrPs og Høyres kjølige markedsliberalisme - og en annen retning bygget på tillit, solidaritet og rettferdig fordeling, ledet an av Arbeiderpartiet.

Regjeringen til høyre for Høyre lovet nye ideer og bedre løsninger. I stedet har vi sett en regjering som har vist en sjelden evne til å kollidere med nordmenns opplevelse av rett og galt:

- Som fikk over en million streikende arbeidere mot seg da den sammen med Venstre svekket arbeidsmiljøloven.
- Som fikk titusenvis av kvinner og menn til å ta til gatene da den ville svekke abortloven.
- Som fikk frivilligheten mot seg da den ville svekke bistanden.
- Som i sitt første budsjett kom med en rekke usosiale kutt; vi husker kuttet i barnetillegget til de uføre og kulturtilbudet til de eldre.
- Som vekker kysten til strid når den vil svekke styring og eierskap til de norske fiskeriressursene.
- Som gjennomfører det de kaller reformer men som i sum leder til mer sentralisering og mer byråkrati.

- Som i sitt første møte med velgerne - høsten 2015 - fikk tommelen ned; Arbeiderpartiet gikk fra 152 til 205 ordførere - og regjeringspartiene mistet oppslutning.

Det siste halvåret har Høyre og FrP hardnakket stått i mot å utvide permitteringsperioden fra 30 til 52 uker - noe LO og NHO og bedrifter og lokale myndigheter har bedt om for å hjelpe omstillingen i en tid med økende ledighet.

I helgen ble presset for stort. Regjeringen ga etter. Det ble en seier for oss, men mest av alt for partene som tok ansvar, ble enige i oppgjøret og spilte ballen til regjeringen som handlet først da det var fare for stor-streik.

Takk til alle som har stått på for denne saken, det viser at vi kan bidra til endringer, også fra opposisjon!

***

Kjære venner - vårt alternativ tar nå form.

Vi startet på dette arbeidet rett etter valget i 2013. Vi åpnet opp, inviterte inn, søkte etter nye svar. Vi satte i gang med å utvikle ny politikk, tålmodig, uten å ha alle konklusjonene klare fra dag én.

Vi gjorde det motsatte av hva Høyre gjorde etter sitt valgnederlag i 2005. De jobbet ikke frem sitt eget alternativ, de snakket ikke om egen politikk, de trodde det var nok å kritisere Arbeiderpartiet. Det tapte de på den gang.

Nå ser vi at de er i ferd med å gjøre et samme på nytt, denne gang fra posisjon! Etter at de kom i regjering, og særlig etter som Høyre/FrP-politikken har kjørt seg fast - snakker de igjen mer og mer om Arbeiderpartiet, om oss som faktisk ikke har regjeringsmakt - de gjør det på inn- og ut-pust - i alle kanaler, ja det kan virke som at Erna Solberg har glemt adressen på kontoret sitt, at den faktisk er statsministerens kontor.

Dem om det. I oss skal de møte en tydelig opposisjon. Men fremfor alt en tydelig stemme for en alternativ politikk.

***

Partifeller,

Før vi tar tak i innholdet i den lange valgkampen - la meg si litt om betydningen av tillit og sterkere felleskap for tryggheten i samfunnet.

Terrorangrepene i påsken mot Brussel, Bagdad og Lahore minner oss om hvor sårbare alle samfunn er stilt overfor mennesker og krefter som vil bruke terror og ødeleggelse - mot uskyldige sivile. De sprer frykt og usikkerhet.

La oss gjenta det opplagte, når det gjelder trusler og bruk av vold: De som bruker vold mot sivile skal stoppes og nedkjempes, med politi, etterretning og i noen tilfeller militære maktmidler.

Rettsstaten må virke, mistenkte og skyldige må bringes til domstolen, slik det skjedde hos oss etter 22. juli. Vi må ha utstrakt samarbeid med myndigheter i andre land og vi må sikre at politi og ordensmyndigheter har metoder og virkemidler tilpasset trusselen vi står overfor.

Ja, vi må møte den umiddelbare trusselen, med beslutsomhet. Men også på dette området må vi satse tungt på forebygging.

Det gjelder mot alle former for ekstremisme, som den fra ytre høyre som rammet vårt land og vår ungdom 22. juli.

I det store bildet er det også verdens muslimer som må ta oppgjøret med tankesettet bak ekstremismen som springer ut av islam, den retningen innen islamsk teologi som trekker mot vold og islamisme.

Det er et oppgjør som i første rekke må skje i land langt fra oss. Men det må også skje hos oss, i vårt land, og da skal vi som storsamfunn støtte norske muslimer i dette oppgjøret.

Så må vi tenke forebygging - og da har vi alle et ansvar.

Jeg lyttet til PST-sjefens kommentarer etter terroren i Brussel. Hun understreket igjen hvor viktig det er å se det som kan bli en trussel tidlig - særlig

den unge, før det blir farlig, mens det er ennå tid til å snu.

Og så sa hun noe jeg merket meg spesielt; «at vi er et samfunn med stor grad av likhet, hvor innbyggerne har stor grad av tillit til myndighetene, til politiet, til domstolene, til demokratiet. Det er verdier vi bør gjøre alt vi kan for å beholde.»

Jeg er glad for å bo i et land der sjefen for politiets sikkerhetstjeneste vektlegger betydningen av likhet og betydningen av tillit. Dette er bærebjelkene i det samfunnet vi har ledet an i å utvikle og som vi vil kjempe videre for å utvikle.

Det vi trenger nå er ledere som kjenner verdien av likhet og tillit i samfunnet. Som ser at dette er selve kjernen i det som skal til for at vi lykkes og som vet at vi ikke kan ta det for gitt at det bare er slik i Norge, som en naturlov.

Det siste vi trenger er ledere som baserer sitt lederskap på frykt.

***

Partifeller,

I dag kom regjeringens forslag til innstramninger i innvandringspolitikken. Vi skal ta oss tid til å behandle forslagene på vanlig måte, enkeltvis og samlet.

Men la meg si dette allerede nå; regjeringen har justert noen av forslagene etter høringsrunden, men bare minimalt, og det til tross for at deres egne faginstanser var tydelig kritiske.

Vi ser at regjeringen opprettholder forslag Arbeiderpartiet sa klart fra at vi er i mot, som økt krav til midlertidighet.

Derfor kan jeg si klart i fra at om spørsmålet er ja eller nei til denne pakken, så er vårt svar nei.

Regjeringen måtte i dag gjenta flere ganger at det var et mål at det de foreslo fører til Europas strengeste politikk. Det er å gå seg vill, en slik Europa-liga finnes ikke, og om den fantes så burde ikke Norge delta.

Hva er det vi skal sikre med slike forslag? Jo; kontroll ved grensene, ivaretakelse av våre internasjonale forpliktelser og asylsøkernes rettssikkerhet, at vi har et regelverk som i hovedtrekk er i samsvar med våre naboland og ikke minst; at vi lykkes med god integrering - å gjøre de som skal bli i landet til bidragsytere med plikter og rettigheter.

Nå skal Stortinget gjøre sin jobb. Igjen; forslagene kommer fra en regjering med tyngdepunkt til høyre fra Høyre. Det er ikke her vi finner det normale rommet for brede og samlende løsninger i asyl, innvandring og integrering - ikke før, ikke nå.

Vi er klare til å ta ansvar - vi står ved de brede forlikene fra før jul, vi skal vurdere forslagene grundig, være for det vi er for og fremme våre alternativer der vi er uenig.

Over 200 ordførere fra Arbeiderpartiet leder nå an i arbeidet med integrering i kommunene. For oss er integrering en del av den grunnleggende samfunnskontrakten. Om å stille krav. Men også om å stille opp.

Vi har et eget nettverk av ordførere som samler gode eksempler og gir innspill til partiets politikk. Vi skal høre fra dette nettverket når vår ordfører i Fredrikstad, Jon Ivar Nygård, får ordet i morgen.

For dette haster. Regjeringen sier vi får vente med sterkere tiltak for integrering til Stortingsmeldingen kommer. Men det har vi ikke tid til å vente på, verken Øyvind i Rælingen, Eva i Ålesund, Harald i Bergen, Ida i Bodø, Rune i Sør Varanger eller de mange, mange andre.

Fra fylkesårsmøtene denne våren kommer viktige vedtak. Det stilles tydelige krav om at kommunene skal kompenseres for ekstrautgiftene som de nå får til integrering. Dette står også klart i forlikene. Vi skal holde regjeringen ansvarlig for løftet de ga om dette i forliket før jul.

***

Partifeller,

Tilbake til veivalget og hovedsakene som avtegner seg før 2017:

Det sier seg selv; arbeid til alle vil bli hovedsaken for Arbeiderpartiet i den lange valgkampen.

Arbeid til alle er jobb nummer én, ikke nummer fire, fem eller seks - men nummer én.

Nå ser vi at noe dramatisk er i ferd med å skje. Lenge har det vært urovekkende tegn på arbeidsmarkedet. Folk mister jobbene sine. Og det skapes ikke mange nok nye jobber.

Nå er antallet arbeidsledige på nivå med det høyeste som SSB noensinne har målt.

Norge har lenge vært annerledeslandet med lav ledighet. Nå ser vi at arbeidsløsheten har passert 4,8 prosent. Flere og flere går arbeidsledig over lengre tid.

En hver krise har sine kjennetegn. Dette er ikke finanskrisen i 2008 i reprise. Krisen merkes ulikt forskjellige steder i landet. Men se på tallene, 134.000 enkeltmennesker direkte berørt - og mange flere indirekte; fedre, mødre, barn, brødre, søstre med familier, venner og kolleger i lokalsamfunn. Det er dramatisk.

Men er det vi opplever nå en krise? Erna Solberg og Siv Jensen sier nei. Dette er ikke krise, bare omstilling, sier de - det er vanskelig på Vestlandet, men det går bra og bedre i andre deler av landet.

Solberg legger til at hun vil advare politikere mot å snakke opp alvoret i situasjonen, for det kan bli selvforsterkende, folk kan miste tilliten, frykter hun.

Men virkeligheten er annerledes. Det mest selvforsterkende er ikke kritikk mot regjeringen, men en politikk som ikke virker. Det løser ikke problemene, det forverrer dem.

Igjen, ingen krise er lik. Arbeiderpartiet holder ikke regjeringen ansvarlig for fallende oljepris. Vi vet - og alle som kjenner olje og gassindustrien vet - bedre enn noen - at det svinger i den bransjen, og at fallende oljepris og økte kostnader

krever tiltak.

Men uavhengig av krisens karakter så ligger det i vår ryggmarg at vi møter krisen aktivt, med tiltak for å begrense negative virkninger, med støtte til kvinner og menn som skal komme seg videre.

Det er ikke slik denne regjeringen reagerer. Helt siden ledigheten begynte å stige, har vi sett en regjering på etterskudd. De strittet i mot en ungdomspakke, en krisepakke og endringer i permitteringsregelverket. De har vært passive; gjort for lite, for seint og brukt de store pengene lite målrettet.

Er det så en krise vi står i nå?

Jeg mener svaret er ja. Jeg vil bo i et land hvor de som styrer skal se det som krise når vi nærmer oss det høyeste antallet ledige som noensinne er målt.

Jeg vil bo i et land der vi tenker at noen andres krise også berører meg, selv om jeg har jobb, fordi vi lever i et fellesskap med bånd og tillit - og at mitt liv og min hverdag påvirkes - direkte og indirekte av andres liv og hverdag.

Det har med solidaritet og ansvar for hverandre å gjøre.

Hele ideen med solidaritet er jo at vi blir berørt av hverandres hverdag. Hverandres liv.

Ledighet er sløsing med ressurser, særlig når ungdom faller utenfor. Forskerne forklarer at risikoen for å bli uføretrygdet øker med mellom 50 og 100 prosent dersom en person blir arbeidsledig. Og når man først er uføretrygdet er det få som kommer tilbake til arbeidslivet.

Regjeringen har valgt feil strategi. Og dette er et hovedskille i politikken.

Det rekker ikke å vise til store investeringer i infrastruktur, vei og jernbane. Det er vel og bra, men den linjen ble lagt da den nasjonale transportplanen ble vedtatt i 2013 - fremlagt av vår regjering - og som et bredt flertall på Stortinget har stilt seg bak.

For hovedstrategien, der handlefriheten virkelig settes inn - er på de store

skattekuttene. Erna Solberg kaller dette for «små skattemessige endringer» - men realiteten er denne:

Hver eneste dag bruker denne regjeringen 50 mill. kroner på skattekutt.

Hva har vi egentlig fått igjen for det? For å si det litt enkelt; felleskapet har opplevd kutt, noen få har fått veldig mye, de mange har fått smuler.

Siv Jensen forsøker å komme seg unna denne ubehagelige sannheten ved å trikse med tallene, ved å late som at skattekutt bare gis én gang. Men når hun samtidig skryter av å ha kuttet skattene med 18 milliarder kroner siden hun satte sine ben i Finansdepartementet, da må hun ta ansvar for en slik prioritering.

Virkeligheten er at det er 18 milliarder mindre kroner til felleskapet hvert år. Det er 50 mill. kroner mindre hver eneste dag gjennom året - penger som kunne vært brukt annerledes.

Så Siv Jensen - Arbeiderpartiet regner ikke feil - det er du som forsøker å gjemme bort at du har prioritert skattekutt til de med mest fra før, samtidig som du har gjort alt for lite for å bekjempe den økende arbeidsløsheten.

Og det er mer; på tre år har Høyre/FrP-regjeringen økt oljepengebruken like mye som på de ti foregående årene. Da blir det mindre til felleskapet - både i dag, og for fremtiden. Dette har skjedd på tross av at Erna Solberg før valget i 2013 lovte å gjøre Norge mindre oljeavhengig.

Selv om regjeringen bruker historisk mye penger, så bruker de dem feil og de bruker for lite på det som skaper arbeidsplasser.

Regjeringen tviholder på skattekuttene. Men deres egne eksperter sier at kutt i formueskatten kommer langt ned på listen over tiltak som skaper jobber. Og Solberg og Jensen kan ikke svare på hvor mange arbeidsplasser skattekuttene har skapt.

Vi har spurt gjentatte ganger i Stortinget. Vi får ikke svar.

De snakker heller om omstilling, nærmest som et krisetiltak, og arbeidsministeren sier at ledighet også må forstås som at vi «får et push når det

butter».

Det som nå trer frem er bildet av en regjering som ser arbeidsløshet som et virkemiddel for omstilling. Folk skal tvinges til å flytte, bryte opp, gå til andre næringer. Det som gjør vondt for den som blir ledig, skal på mirakuløst vis gjøre godt for hele landet.

Det bør egentlig ikke overraske. Dette er ikke nytt. Det er gjenkjennelig Høyre-politikk. Men det er ikke omstilling slik vi har vært gode på i Norge. Arbeidsledighet kommer aldri til å bli en god oppskrift for omstilling.

- Det er dyrt, og arbeidsløsheten kan bite seg fast på høye nivåer.
- Det rammer enkeltmennesker og støter folk ut.
- Det svekker den norske fellesskapsmodellen, og det øker forskjellene.

Derfor trengs en regjering som setter arbeid til alle som sin viktigste sak. Det skal vi arbeide for hver dag og hver time frem til valgdagen i september 2017.

Vi tror på en annen omstilling, der vi støtter bedriftenes innsats for å utvikle ny teknologi, vinne nye markeder, og setter i gang aktivitet som kan gi arbeid til folk uten jobb.

For i den norske modellen er det et overordnet mål å holde folk i arbeid, å hindre at arbeidstakerens kompetanse svekkes, å slå ring rundt rettighetene og tryggheten til folk på jobb og sette bedriftene i stand til å skape nye jobber.

Derfor har vi foreslått en større og mer målrettet tiltakspakke, fremfor milliardene i skattekutt.

Jeg besøker arbeidsplasser over hele landet. På slutten av et bedriftsbesøk spør jeg alltid: Hva er de tre viktigste tiltakene vi på Stortinget kan gjøre for din bedrift?

Svarene går nesten alltid langs disse linjene; holde orden i økonomien og sikre lav rente - tilby gode støtte ordninger for å satse på ny teknologi og gode samferdselstiltak og ikke minst; gjøre det mulig å ta vare på kompetansen - folkene på jobb.

Det er ikke skattekutt som står øverst på listen. Norge er kåret til verdens sjette beste land å starte virksomhet i. Vi vinner ikke ved å være billigst, men ved å være best og smartest.

Etter to og et halvt år med «vekstfremmende skatteletter» er det tre størrelser som har vokst med denne regjeringen:

- Økt oljepengebruk

- Økte forskjeller

- Og økt arbeidsløshet

Samtidig som ledigheten har økt, ser vi at Høyre og FrP-regjeringen har gjort det vanskeligere å være arbeidsledig. Lønnsgarantiordningen er svekket, feriepengetillegget til de ledige er fjernet - og sluttvederlaget til de som mister jobben må nå beskattes. Til sammen har regjeringen kuttet nær 2 milliarder kroner til de arbeidsledige.

I år kuttes det også i barnetillegget for uføre. En ufør trebarnsmor med lav inntekt før hun ble trygdet, vil tape 20.000 kroner i året som følge av regjeringens politikk.

Regjerningens logikk er tydeligvis at de som drar nytte av store kutt i formuesskatten skal bli motivert av å få mer penger, mens de som er arbeidsledige eller uføre skal motiveres av å bli fratatt penger.

Det er brutalt og usosialt.

***

Partifeller,

La meg oppsummere med fem satsinger som bør prioriteres i dag for å skape ny vekst for Norge. De handler om å mobilisere felles ressurser og krefter:

For det første; satse på målrettete tiltak for aktivitet i de deler av landet som nå sliter - legge frem en mer omfattende tiltakspakke - sette kommunene i stand til

å gjennomføre prosjekter for opp-pussing og vedlikehold som kan gi folk jobb.

For det andre; fremskynde prosjekter vi vet vi skal gjennomføre, som fornyelse av fergeflåten, vedlikeholde på sokkelen, kollektivsatsing i de store byene, tiltak som passer med helt nødvendige miljø- og klimakrav.

For det tredje; ta Paris-avtalen på alvor - lede an i krafttaket og dugnaden med å få utslippene ned - i industrien som skal tilpasse seg færre og dyrere kvoter - og i resten av økonomien; transportsektoren, landbruk, bygg og anlegg og avfall - for å nevne noe. Vi har lagt frem en klimakuttpakke med en lang rekke forslag som nå ligger i Stortinget.

For det fjerde; gjøre mer for et likestilt arbeidsliv og føre en langt mer aktiv politikk for et trygt og godt arbeidsliv. Sterkere innsats mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet gjøres ikke en gang for alle, det må gjøres igjen og igjen. Det er sterke krefter som presser på for kutt i lønninger, svekkede standarder og svakere rettigheter. Vi kjenner det fra andre land. Vi vil ikke videre i den retningen.

Og for det femte; vi må satse langt sterkere på skole, kunnskap og opplæring - i tillegg til et løft for næringsrettet forskning. Vi står foran en formidabel oppgave med å styrke kompetansen i brede lag av samfunnet vårt. For å lykkes med omstillinger, for å ta i bruk ny teknologi.

Vi frykter ikke ny teknologi, men den gamle. Skal vi lykkes, må vi lære å ta den i bruk.

Opplæring er et stikkord for innsats for mange grupper; de som blir ledige og skal kvalifisere for nye jobber - de som står utenfor og vil inn i arbeidsmarkedet og gruppen av flyktninger som får innvilget opphold i Norge og skal bli bidragsytere - også på jobb.

***

Av disse fem satsingene, la meg dvele litt ved to av dem - skolen og arbeidsmarkedet - der så mye står på spill.

Skole først: Arbeiderpartiet vil ha en kunnskapsskole der alle elever lærer godt.

Da må vi ha en skole der elevene opplever mestring og læringsglede - en skole der alle er trygge og trives.

Vi kan ikke godta at én av fire elever slutter før de har fullført. Vi vet også at det hver dag er tusenvis av elever som gruer seg til å gå på skolen.

Vi må sikre at barna får særlig god oppfølging de første skoleårene. Vi må slutte «å vente og se» hvordan det går med de elevene som sliter med lesing, skriving eller regning, for vi vet allerede hvordan det går med alt for mange av dem; de dropper ut av videregående skole.

Vi må sørge for at alle elever får den hjelpen de trenger slik at små utfordringer ikke fører til store kunnskapshull og frafall.

Alle som er foreldre, og besteforeldre, vet at den kanskje viktigste lakmustesten for om skolen er god, er de svarene vi får på to små enkle spørsmål ved middagsbordet:

«Har du hatt det bra på skolen i dag?» og «Hva lærte du?».

Vi er helt enige i at videreutdanning for lærere er viktig. Men dette er ikke er nok. Vi må ha større ambisjoner, ville mer, gjøre mer. Vi vil ha flere dyktige lærere inn i skolen, vi vil ha på plass en lese-, skrive og regnegaranti, vi vil styrke skolehelsetjenesten og arbeidet med psykisk helse i skolen, og vi vil ha et tydelig løft for yrkesfagene.

Regjeringen snakker om skole, men de prioriterer ikke skole!

Igjen; følg de store pengene; i forslaget til budsjett for 2016 foreslo regjeringen over 40 ganger mer i nye skattekutt enn til styrking av grunnopplæringen i skolen. De har rett og slett valgt skattekutt fremfor nye skolesatsinger - og privatiseringen de holder på med trekker også i motsatt retning; det trekkes penger og ressurser ut av fellesskolen.

I dag er mer enn 70.000 unge hverken i utdanning eller i arbeid. Det er ikke holdbart - varsellampene må blinke.

En storstilt satsing på ungdoms kunnskap, kvalifikasjoner og helse - en politikk

for inkludering - må bli en hovedsatsing i vårt neste partiprogram. Fordi så mye avhenger av at starten i livet blir god.

**

Så til arbeidsmarkedet; vi kjemper for retten til arbeid - anstendig arbeid. I regjering kjempet vi i mot sosial dumping og vi lærte at det ikke rekker med et skippertak, det må prioriteres hele tiden.

Trykket mot standarder, rettigheter, tariffavtaler og anstendige lønninger avtar ikke, det øker - og det kan i sum undergrave hele vår samfunnsmodell - intet mindre.

I forrige uke hørte vi dette i nyhetene; butikk-kjeden Expert annonserte at de ville si opp tariff-avtalen med Handel og Kontor «for å gi bedre tilbud til kundene». Smak på den setningen - si opp avtalen med de ansatte for å gi bedre tilbud til kundene.

Jeg vil advare norske bedriftsledere til å tro at svekkede rettigheter, eller økt midlertidighet og lavere lønn vil gi mer omstilling, bedre produktivitet, eller bedre tilbud til kundene.

Det er ikke slik vi øker produktiviteten i norske bedrifter. Dette er ikke den norske veien.

Dette er veien mot et samfunn med store ulikheter mellom fattig og rik - mellom arbeider og eier - og et mindre omstillingsdyktig næringsliv.

Se heller til partene i industrien, som kom til enighet om lønnsoppgjøret i helgen. De forhandlet grundig og lenge, tok ansvar sammen og fant gode løsninger. Det er slik vi oppnår suksess i det norske arbeids- og næringslivet.

I DN i går skrev Skanska-sjefen at andelen prosjekter som baserer seg på ufaglært arbeidskraft nå er så stor at varsellampene bør blinke for fremtiden til norsk fagkompetanse.

Han skrev også at regjeringen må sørge for en rettferdig konkurransesituasjon i anleggsnæringen, en konkurranse som ikke favoriserer selskap som baserer

virksomheten sin på ufaglært arbeidskraft, dersom vi også i framtiden skal ha norsk kompetanse til å gjennomføre store og komplekse utbygginger.

Han har helt rett. Det må gjøres mye mer for å sikre framtiden for den norske fagarbeideren. Hadde utsiktene til mangel på fagfolk vært det samme på feltet medisin hadde vi ropt nasjonal alarm.

Stortinget bevilger hvert år store penger til prosjekter innen vei og bane. Men nå ser vi at stadig større anleggskontrakter gjør det vanskeligere for norske selskaper å vinne frem i konkurransen, rett og slett fordi kontraktene er for store til at norske entreprenører kan vinne de. Slik kan vi ikke ha det i fortsettelsen!

For framtiden må vi rigge kontraktene slik at norske aktører kan være med i konkurransen - og ikke bare det - en norsk regjering og statsminister bør kunne si at det er en fordel om våre bedrifter vinner disse kontraktene.

Og et tredje forhold fra nyhetsbildet hører med her; nyheten om at norske banker, helt bevisst, over lengre tid kan ha lagt til rette for skatteunndragelse, gjennom å skjule kundenes penger i skatteparadiser.

Plassering av penger i skatteparadiser er en av de største truslene mot velferdsstaten, og det er naivt å tro at politikere kan løpe etter for å tette alle skattehull.

For Arbeiderpartiet er det derfor avgjørende at vi får økt finansiell åpenhet. Dette vil vi stille krav om i forhandlingene om en ny skattereform.

Og vi ber nå om en gjennomgang av hvordan regjeringen har fulgt opp arbeidet med størst mulig grad av åpenhet knyttet til pengestrømmer og skatt i selskaper der staten har en eierpost.

***

Partifeller;

Uttalelsen vi vil vedta på dette Landsstyremøtet vil trekke frem hovedsatsingene for Arbeiderpartiet; arbeid, kunnskap, helse, eldreomsorg, klima, trygghet.

Igjen; vårt partiprogram, vårt politiske prosjekt handler om hva vi kan løse sammen, i tillegg til det ansvar hver og en har for eget liv og sine nærmeste. Det krever vilje til forandringer og reformer ¿ som vi utvikler på lag med folk.

Ja, vi vil ha en bedre organisering av kommunene og fylkene, gjerne med endring av struktur og sammenslåing der det gir bedre løsninger for folk. Men vi vil bygge på lokal kunnskap og erfaring, frivillighet og involvering. Vi vil respektere spillereglene, ikke trekke et økonomisk tvangskort på siste oppløpsside. Mange av våre ordførere søker nå nye løsninger, etter grundige prosesser. Vi heier på dem.

Ja, vi vil ta nye grep for å utvikle vår felles helsetjeneste med bedre tilbud og tidlig innsats, nye grep som styrker forebyggingen.

Ja, vi vil at norske sykehus skal gi det beste tilbudet som finnes når det trengs.

Men da må vi bruke ressursene riktig - ikke splitte opp innsatsen - ikke gjennomføre svakt funderte prestisjeprosjekter som Høie nå driver igjennom. Der han tar penger fra våre felles offentlige sykehus for å opprette et helsemarked på siden.

For å få dette til å fungere innfører han et større byråkrati, der over 12 prosent av pengene som var satt av til det såkalte «frie behandlingsvalget» i fjor gikk med til byråkrati og administrasjon, mens det vanlige for norske sykehus til nødvendig byråkrati er rundt 1-3 prosent. Midlene som Høie nå bruker til økt administrasjon, kunne gått til bedre pasientbehandling.

Høyre lovet også noe annet veldig konkret; nemlig at behovet for private helseforsikringer ville bortfalle gjennom ordningen fritt behandlingsvalg.

Men hva har skjedd? Tall fra fjerde kvartal 2015 viser at 480 000 personer har tegnet slik forsikring - det er opp 74.000 fra samme periode i 2013. Nordmenn kjøper helseforsikringer for 300 mill. kroner mer enn for bare tre år siden.

Etter mitt syn er dette sløsing med ressurser.

Jeg vil leve i et land der god helse skal være like tilgjengelig for alle, uavhengig av

hva du tjener, hvor du bor eller hva slags utdanning du har.

Derfor vil Arbeiderpartiet styrke vår felles helsetjeneste, sette inn kreftene her. Dyktige ansatte, bedre behandling, nye bygg og mer moderne utstyr i sykehusene og der folk bor.

Vi vet at fellesskapets helsetjeneste er sårbart dersom vi først åpner for privatisering. Mister det offentlige sykehuset spesialistene sine til private sykehus, risikerer vi at det offentlige tilbudet svekkes og forsvinner.

Vinner et slikt system frem er det de som har råd til behandling eller råd til helseforsikring som stiller først i køen. Slik vil ikke vi at vi skal ha det i Norge.

Vi vil satse på kompetanse, kvalitet og utstyr i fellesskapets sykehus - utviklet for befolkningens beste og på lag med de ansatte. Da må tjenestene være tett på der du bor, der hverdagen er. Og det krever en solid evne til forebygging og tidlig innsats.

For å få til dette trenger vi en tillitsreform som gjør at vi jobber enda bedre med de ansatte. At vi bruker ledig kapasitet og timene i døgnet mer effektivt.

Og så skal vi holde det vi lover. Det gjør ikke de som styrer nå. Hver dag siden 2013 har Høyre i regjering bevilget mindre enn hva de tydelig og konkret lovet i valgkampen. Det er løftebrudd i milliardklassen.

Så gir vi følgende budskap til våre eldre:

Vi skal videreutvikle eldreomsorgen slik at det skal være trygt å bli gammel i Norge - vi blir flere eldre. Også dette vil bli en synlig del det vi går til valg på, et godt planlagt løft for eldreomsorgen.

Vi vil sette tøffere mål for kvalitet. Kommuner som lever gode tjenester skal bli belønnet, og staten må bidra mer til å ruste opp tilbudet, blant annet gjennom bruk av velferdsteknologi. Et bedre tilbud for de eldre handler også om at vi gjør mer av det som gir glede i livet - kultur og aktiviteter, at vi fyller hverdagen med innhold.

***

Partifeller,

Vi har en politikk for lønnsomme og nyskapende bedrifter, det er her det skapes nye jobber og nærings- og industripolitikken skal støtte opp under at de lykkes.

Og vi har en politikk som skal levere verdens beste offentlig sektor, intet mindre - sammenliknet med andre land - takket være de kvinner og menn som jobber der.

Husker dere før valget, da Siv Jensen annonserte at Frp ville gå til krig mot byråkratiet - og det ble raljert mot at det var ansatt 4 nye i offentlig sektor hver dag under de rødgrønne?

Vi skjønte hva hun mente og ville, hun ville ha færre offentlig ansatte - gjenkjennelig Frp-retorikk og ganske usympatisk uttrykt som «krig» mot de kvinner og menn som jobber i styre og stell av det offentlige Norge.

Hvordan gikk det så med denne ambisjonen? Vel, tallene viser at det hver dag siden valget er kommet 9 - ni - nye ansatte i det Siv Jensen kaller byråkratiet. Siv Jensen har med andre ord tapt sin egen krig. Dette er et tydelig uttrykk for avstand mellom liv og lære og manglende gjennomføringskraft.

***

Partifeller,

Til sist; et tema som er en viktig rød tråd i vår historiefortelling om Norge; at vi eier naturressursene våre sammen. Kloke samfunnsbyggere har sikret at fisken, skogen, vannkraften, oljen og gassen er felleseiendom ¿ vi skal alle høste verdiene av disse ressursene - og vi skal eie dem sammen.

Nå settes dette i spill.

Regjeringen ønsket i Sjømatindustrimeldingen å svekke de to grunnlovene i norsk fiskeripolitikk; deltakerloven og råfiskloven. De ville svekke båndene mellom fiske i havet og arbeid og verdiskaping på land. De ville uthule det lovverket som gjør at vi sikrer nasjonalt eierskap og aktive fiskere.

Det lykkes ikke, i første omgang. Stortingsflertallet ble med Arbeiderpartiet og sa nei til Per Sandberg. Men saken er ikke over, den er henvist til en kommisjon som skal vurdere den videre.

Jeg varsler allerede nå at Per Sandberg, Høyre og Frp vil møte motstand fra oss. Vi vil ha økt lønnsomhet i norsk fiskerinæring. Vi vil gå nye veier, prøve ut nye ordninger, men vi gir ikke opp fundamentet for at vi eier og forvalter fiskeressursene sammen. Vi vil styrke denne næringen med folk langs kysten, ikke mot dem.

Liknende trekk ser vi i forvaltningen av den evige og rene energiressursen vannkraften. Høyre varsler at de vil sette Statkraft i spill, splitte opp, svekke det statlige eierskapet og slippe inn private.

Høyre roter i eierskapspolitikken. Før valget i 2013 ville de privatisere Statkraft, men så trakk de forslaget i siste liten. I denne perioden økte de kapitaltilførselen til Statkraft ¿ det var klokt, for så å trekke inn igjen en stor del av det en sen budsjettkveld i fjor høst - det var ikke klokt, det var direkte skadelig. Fornybar-prosjekter ble lagt i skuffen.

Og så - rett etter - kom forslaget om å skille ut hjemlig vannkraft og la resten bli delprivatisert for utenlandsvirksomhet.

Jeg varsler allerede nå at Høyre og Frp vil møte motstand fra oss. Det statlige eierskapet skal ikke være noen sovepute for selskapene våre. Det skal håndteres moderne og profesjonelt, og vi skal hele tiden se etter muligheter for hvordan vi kan gjøre ting bedre.

Men det er ikke aktuelt for Arbeiderpartiet å selge eller privatisere Statkraft. Vannkraften er folkets eie. Vi sier ja til ulike allianser for Statkraft i sin utenlandssatsing. Men oppsplitting er ingen god idé. Et samlet Statkraft gir størrelse, styrke, finansielle muskler og muligheter til å bruke kompetansen på tvers i selskapet.

Dette er en tid for å hegne om det vi eier sammen, også i næringslivet. Regjeringen varslet at den ville selge oss ned i selskaper som Telenor og Kongsberg-gruppen - og at den ville kvitte seg med Flytoget - selge selskapet ut.

Også denne ambisjonen satt på vent, men bare på vent.

Regjeringen bør nå droppe disse planene. Det blir ikke økt mangfold på eiersiden i norsk næringsliv av slikt nedsalg. Kjøpere av disse selskapene vil i stor grad bli utenlandske oppkjøpere, sjeldent strategiske industriutviklere med hjerte i Norge.

Så la det ligge, la oss heller jobbe nært med våre næringslokomotiver for å støtte opp om deres videreutvikling - og deres rolle i å videreutvikle de mindre bedriftene - slik industriutvalget vårt har spennende forslag om.

**

Partifeller,

For å oppsummere:

Om drøyt fem hundre dager står det avgjørende valget.

Norge har store oppgaver å løse i årene som kommer. Det er oppgaver vi kun makter å løse i fellesskap. Det er oppgaver vi kun makter å løse om alle får mulighet til å bidra og til å delta.

Også de mange som nå rammes av en rekordhøy ledighet.

Også de mange som faller altfor tidlig ut av skolen.

Også de som flykter til Norge for å skape seg et nytt liv her.

På område etter område har vi nå en regjering som slurver med å sikre like muligheter for alle, og en regjering som tvinner tommeltotter der den burde brettet opp ermene for å bidra til ny vekst for Norge.

Det er ille nå. Det blir skjebnesvangert i fremtiden, - og det gjør stortingsvalget 2017 til et historisk veivalg.

Det blir et valg vi må og skal vinne, i fellesskap, for fellesskapet.

Kilde
www.arbeiderpartiet.no

Emneoversigt
Arbeiderpartiet, Arbeidsliv, Arbeidsløshet, Landsstyremøte, Partipolitikk

URI
https://www.virksommeord.no/tale/i-fellesskap-for-fellesskapet